

Memorandwm Esboniadol ar gyfer Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 5) (Cymru) (Diwygio) 2020

Lluniwyd y Memorandwm Esboniadol hwn gan Lywodraeth Cymru ac fe'i gosodir gerbron Senedd Cymru ar y cyd â'r is-ddeddfwriaeth uchod ac yn unol â Rheol Sefydlog 27.1.

Datganiad y Gweinidog

Yn fy marn i, mae'r Memorandwm Esboniadol hwn yn rhoi darlun teg a rhesymol o effaith ddisgwyliedig Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 5) (Cymru) (Diwygio) 2020.

Mark Drakeford
Y Prif Weinidog

21 Rhagfyr 2020

1. Disgrifiad

Mae'r Rheoliadau hyn yn diwygio Rheoliadau Diogelu Iechyd (Cyfyngiadau Coronafeirws) (Rhif 5) (Cymru) 2020 ("y prif Reoliadau") i gychwyn y Rheoliadau hynny ar ddechrau 20 Rhagfyr 2020 (ac eithrio Rhan 6) a symud Cymru i Haen 4 ar yr un dyddiad. Mae'r Rheoliadau hefyd yn gwneud newidiadau i Atodlen 6 y prif Reoliadau mewn perthynas â threfniadau ar gyfer ffurfio aelwydydd estynedig dros gyfnod y Nadolig.

2. Materion o ddiddordeb arbennig i'r Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad

Gwneir y Rheoliadau hyn o dan y weithdrefn frys a amlinellir yn adran 45R o Ddeddf Iechyd y Cyhoedd (Rheoli Clefydau) 1984 (p. 22) ("Deddf 1984"). Caiff y Rheoliadau eu gwneud heb fod drafft wedi'i osod gerbron y Senedd a'i gymeradwyo ganddi. Mae Gweinidogion Cymru o'r farn, oherwydd brys, ei bod yn angenrheidiol gwneud y Rheoliadau heb i drafft gael ei osod a'i gymeradwyo fel y gellir gweithredu mesurau iechyd y cyhoedd er mwyn ymateb yn gyflym i'r bygythiad a berir i iechyd pobl gan y coronafeirws. Mae Gweinidogion Cymru o'r farn bod y cyfyngiadau a'r gofynion sydd wedi'u nodi yn y Rheoliadau hyn yn angenrheidiol ac yn gymesur fel ymateb iechyd y cyhoedd i'r bygythiad presennol a achosir gan y coronafeirws.

Y Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol

Er bod Rheoliadau yn cyffwrdd â hawliau unigol o dan Ddeddf Hawliau Dynol 1998 a Siarter Hawliau Sylfaenol Ewrop, mae'r Llywodraeth o'r farn bod modd eu cyfiawnhau er mwyn atal lledaenu clefydau heintus a/neu bod hawl i wneud yr ymyriad ar y sail ei fod yn ceisio cyflawni nod dilys, sef diogelu iechyd y cyhoedd. Mae'r Llywodraeth o'r farn hefyd eu bod yn gymesur.

Mae Erthygl 5 (yr hawl i ryddid), Erthygl 8 (yr hawl i barch at fywyd preifat a theuluol), Erthygl 9 (rhyddid meddwl, cydwybod a chrefydd), Erthygl 11 (rhyddid i ymgynnull a chymdeithasu) ac Erthygl 1 o'r Protocol Cyntaf (diogelu eiddo) yn cael eu cyffwrdd gan y Rheoliadau hyn. Mae'r newidiadau i'r darpariaethau ar aelwydydd estynedig yn benodol yn ymwneud ag Erthygl 8.

Mae pob un o'r rhain yn hawliau amodol, sy'n caniatáu i Weinidogion Cymru ymyrryd ag arfer yr hawliau os oes angen gwneud hynny mewn cymdeithas ddemocrataidd er budd diogelwch y cyhoedd neu er mwyn diogelu iechyd. Rhaid cyfiawnhau'r holl gyfyngiadau a gofynion o'r fath ar y sail eu bod y nod cyfreithlon, sef diogelu iechyd y cyhoedd a'u bod yn gymesur. Hefyd, mae angen cydbwysu unrhyw ymyrraeth â'r hawliau hyn â rhwymedigaethau cadarnhaol y Wladwriaeth o dan Erthygl 2 (yr hawl i fywyd). Mae gweithredu cyfyngiadau a gofynion newydd o dan y Rheoliadau hyn yn ymateb cymesur i ledaeniad cynyddol y coronafeirws. Mae'n cydbwysu'r angen i gynnal ymateb priodol i'r bygythiad a achosir gan y coronafeirws yn erbyn hawliau

unigolion a busnesau, mewn modd sy'n parhau'n gymesur â'r angen i leihau cyfradd trosglwyddo'r coronafeirws, gan ystyried y dystiolaeth wyddonol.

Dod i rym

Daeth y Rheoliadau hyn i rym ar ddechrau 20 Rhagfyr, cyn iddynt fedru cael eu gosod gerbron yn Senedd. Hysbyswyd y Llywydd am hyn, yn unol ag adran 4 o'r Ddeddf Offerynnau Statudol 1946.

3. Y cefndir deddfwriaethol

Mae Deddf Iechyd y Cyhoedd (Rheoli Clefydau) 1984 ("Deddf 1984"), a'r rheoliadau a wnaed oddi tani, yn darparu fframwaith deddfwriaethol ar gyfer diogelu iechyd yng Nghymru a Lloegr. Mae'r Rheoliadau hyn yn cael eu gwneud o dan adrannau 45B, 45C(1) a (3), 45F(2) a 45P o Ddeddf 1984. Ceir rhagor o wybodaeth am y pwerau hyn yn y Memorandwm Esboniadol i'r prif Reoliadau.

4. Diben y ddeddfwriaeth a'r effaith y bwriedir iddi ei chael

Mae'r Rheoliadau hyn yn cael eu gwneud mewn ymateb i'r bygythiad difrifol ac uniongyrchol i iechyd y cyhoedd sy'n cael ei achosi gan nifer achosion a lledaeniad y coronafeirws syndrom anadlol aciwt difrifol 2 (SARS-CoV-2) sy'n achosi'r clefyd a elwir yn COVID-19 neu'r "coronafeirws".

Roedd y prif Reoliadau a wnaed ar 18 Rhagfyr yn nodi'r cyfyngiadau a gofynion a fydd yn gymwys i bedair Lefel Rhybudd wahanol gan bennu'r Lefelau Rhybudd sy'n gymwys fel y'u nodir yn y [Cynllun Rheoli'r Coronafeirws](#) sydd wedi'i ddiweddarau. Roeddent hefyd yn gosod Cymru ar Lefel Rhybudd 4 ar Ddydd Nadolig ac yn darparu ar gyfer diwygio'r Rheoliadau dros dro ar gyfer cyfnod y Nadolig (rhwng 23 a 27 Rhagfyr).

Ers gwneud y Rheoliadau hynny, mae'r Prif Swyddog Meddygol wedi argymhell mai ymateb rhesymol i'r sefyllfa o ran iechyd y cyhoedd yw bod Cymru'n symud i Lefel Rhybudd 4 o ddechrau 20 Rhagfyr. Roedd hyn yng ngoleuni gwybodaeth newydd am gyfraddau digwyddedd y coronafeirws yng Nghymru a chyfraddau lledaeniad yr haint, yn arbennig yn sgil amrywiad newydd o'r feirws.

Am yr un rhesymau, mae Gweinidogion Cymru hefyd wedi penderfynu y dylai'r eithriadau i'r cyfyngiadau y darparwyd ar eu cyfer yn Atodlen 6 mewn perthynas â'r Nadolig bellach ond fod yn gymwys ar gyfer 25 Rhagfyr 2020.

Bwriad y Rheoliadau hyn yw atal marwolaethau uniongyrchol oherwydd COVID-19 a marwolaethau sy'n gysylltiedig â'r ffaith nad yw gwasanaethau'r GIG ar gael o ganlyniad i drosglwyddiad eang y feirws yn y gymuned.

5. Ymgynghori

O ystyried y bygythiad difrifol ac uniongyrchol sy'n deillio o'r coronafeirws a'r angen am ymateb iechyd cyhoeddus brys, nid oes ymgynghoriad cyhoeddus wedi'i gynnal mewn perthynas â'r Rheoliadau hyn.

6. Asesiad Effaith Rheoleiddiol ac asesiadau effaith eraill

Nid oes asesiad effaith rheoleiddiol wedi'i lunio mewn perthynas â'r Rheoliadau hyn oherwydd bod angen eu rhoi ar waith ar frys i fynd i'r afael â'r bygythiad difrifol ac uniongyrchol i iechyd y cyhoedd.

Bydd asesiad effaith integredig cryno ar gyfer y prif Rheoliadau yn cael ei ddiweddarau a'i gyhoeddi ar wefan llyw.cymru <https://llyw.cymru/asesiadau-o-effaith-coronafeirws>